

SLOVA S ČERNÝM OCÁSKEM

V Problémovém klubu přišla na přetřes slova, která mají ve spojení s divadlem hanlivý přídech.

čtěte na straně 17

STÁVKA!

Na Jiráskově Hronově to vře. Poprvé v historii přehlídky zde vznikla odborová organizace, která chystá stávku.

čtěte na straně 17

PŘEDPOVĚĎ NA ÚTERÝ

Proměnlivá oblačnost,
místy přeháňky.
Nejvyšší teploty
17 až 21 st.C
Ve středu chladněji
15 až 19 st.C

5

Divadlo je trochu jako golf

Kdo umí zahrát skoro jako profík, ten je považován za nejlepšího amatéra. Věta, která se mi vybavila, když jsem hledal nějaký pro mě zásadní rozdíl mezi Hrou, hraním a „hrami“. Musím totiž na sebe přiznat, že při mateřské dovolené občas nezřízeně propadám ještě dvěma svým letitým láskám – golfu a divadelničení. Postupem času se stalo, že ze „sledovatele“ golfu jsem se stal v celku aktivním hráčem. V divadle naopak se nyní věnuji voyerismu. Což mi z nějakého důvodu dává pocit, že na určité věci jsem schopen se podívat z alespoň částečného odstupu. A tak se tedy dopustím můstku pro některé až obludně oslího. I golfový „svět“ má své slavné můstky – většinou přes vodní překážku těsně před greenem 18té jamky. Že by nějaká inscenační tradice? Ostatně většina golfových legend zakončuje svou oficiální kariéru fotografováním se u předlohy těchto můstků – v St. Andrews. Jak by asi dopadlo srovnání s počtem fotografií na schodech Jiráskova divadla v albech divadelních fanatiků? Obě tyto aktivity mají obrovskou tradici a velmi podobný důvod, proč se mu lidé věnují – radost, možnost kultivovat a poznat sebe sama a své okolí. A také se při jejich „provozování“ nevyvarujete až překvapivě podobným „trablům“, které vám mohou radost z hraní nebo pobytu mezi „zasvěcenými“ zakalit.

Pamatuji si z dob, kdy se v Čechách začala stavět nová hřiště nebo redesignovat několik málo tradičních hřišť, jak se celá obec těšila na to, že po zimě někde přibudou další 2 nové jamky, že si je pojedou omrknout a zkusit se s nimi „spřátelit“. Golf má tu nevýhodu, že když chcete zažít něco nového, nebo jiného než máte k dispozici v domácím klubu, musíte sednout do auta a přesunout se k těm zážitkům. Takže risk, že nejčerstvější nabídka nebude zrovna váš šálek kávy, že pro vás bude příliš lehká nebo si na ni naopak vylámete zuby, je vlastně větší než u divadla.

A to se vám také může stát, že na hřišti bude probíhat zrovna údržba a na vyděrovaných a zapískovaných greenech si moc neužijete. Samozřejmě že i hráči si vzájemně referují, jaké hřiště co předělalo, v jaké je letos kondici, jakou jamku prodloužili, kde je nové odpaliště, jaký bunker ještě prohloubili... Ale stejně tam nakonec jet musíte a to vaše kolo je určité v nějakém směru jedinečné a s partákama se k němu budete vracet ještě mockrát. Jsou hřiště, která musíte zahrát, aby se s vámi, pokud o ně stojíte, bavili ti opravdu „dobří“. A také se některým borcům budete raději vyhýbat, pokud vám jde hlavně o tu hru a chcete si ji svobodně užít. Také snad v každém klubu najdete hráče, kteří hru ovládají na opravdu vysoké úrovni, ale jen málokdo si s nimi po hře rád sedne do klubovny ke skleničce. A zas je spousta nadšenců, kteří na hřišti tráví většinu volného času, sympaticky se snaží vytěžit maximum ze svých možností, rádi si nechají poradit a znovu a znovu pokorně vyrážejí do boje s milovaným hřištěm. Je příjemné sledovat jejich trpělivý a cenný růst. Připomínat radost určité části golfistů z vychovávání mladých „Tigerů“ by mohlo zavánět kalkulem a atakovat teritorium kýčovitosti...

Co mi ale nejvíce na letošním Jiráskově Hronově připomnělo mé golfové žití, je otevřená atmosféra hlavně z pohledu generací. Vyvolalo to ve mně vzpomínku na loňské i letošní The OPEN – nejstarší Major turnaj, konané na Britských ostrovech. Tam mezi nejagilnějšími mladíky naprosto samozřejmě okupoval vedoucí příčky šedesátník Tom Watson, který byl na „vrcholu“ kariéry již v sedmdesátých letech minulého století. Během turnaje jde hřiště s dvacetiletými ranaři, od kterých nemá problém vyzvídat recept na jejich atletický švih výměnou za prozrazení nějakého letitého triku, jak zastavit přihrávku z kopce na „skleněných“ greenech. Nebo se s protihráčem radovat z toho, že přihrávka o kamennou zídku, kterou tomu holobrádkovi poradil, skončila těsně u „jámy“. Můžete pak sledovat paradox, kdy při cestě na poslední jamkoviště, mladík soupeřící v tuto chvíli s Watsonem o nejslavnější trofej, a který potřebuje, aby „soupeř“ následující úder neproměnil ve vítězství, se před greenem zastaví, smekne čepici a začne společně s tribunami tleskat... Aby jej za pár vteřin porazil a přijal upřímnou gratulaci od svého vzoru – pětinašobného vítěze The OPEN.

A to si představte, že by se v Hronově hrálo o takové peníze.

René Vápeník

Byla to láska na první pohled

Martina Schlegelová se poprvé objevila na JH jako lektor semináře *Mautorského práva v roce 2006*. Letos je režisérka souboru *Letí jednou z týmu lektorů Problémového klubu*.

Jste na takové divadelní diskuse zvyklá?

Ano, učím na DAMU, takže v seminářích se studenty něco podobného dělám. Ale novinkou je pro mě setkání s amatérským divadlem v širší podobě. Ne, že bych nikdy předtím neviděla amatérské představení, ale nevěnuju se tomu soustavně.

Kromě práce na DAMU trvale spolupracujete se souborem Letí, dnes Centrem současné dramatiky. Vzpomínám, jak váš ročník před lety okouznil inscenací Ravenhillových Polaroidů. V Letí jste pak dělali další hru tohoto autora Bazén. A dnes dokonce udělujete Cenu Marka Ravenhilla za nejlepší inscenaci nového textu. Vzpomenete si, kde začal váš zájem o současnou dramaturgii?

To nějak organicky vyplynulo ve škole. V rámci našich studijních plánů jsme neměli moc času se současnou dramaturgií věnovat. Pak ale přišel podnět, že bychom měli v Disku uvést něco současného. Takže jsem na začátku třetího ročníku začala číst současné hry a okamžitě jsem poznala, že tohle mě zajímá ze všeho nejvíce. Byla to taková láska na první pohled. V Disku jsme pak uvedli Polaroidy,

a vzhledem k tomu, že ve stejném ročníku na alternativě udělali Skúttři Discopigs, tak to tak vystřelilo a zviditelnilo nás to. V době, kdy jsem dělala lektorku současných textů v Dilia, jsem si vytvořila takovou bázi. A když jsem začala pracovat s Letí, které mělo současné hry v popisu práce, tak se to organicky nabalilo. Proč chci dělat zrovna současné texty? Pro mě konkrétně je to proto, že nemám potřebu dělat znovu další a další inscenace klasických titulů, které už jsem viděla od jiných světových a českých režisérů v dokonalé podobě. Zdá se mi zbytečné měřit si s nimi síly a doufat, že najdu něco super originálního. Mnohem víc mě baví vzít ten text, o kterém nic nevím a začít na nule. Protože jsem neviděla žádnou inscenaci nebo to nikdo ani neinscenoval, musím si tu cestu k divákovi najít úplně sama ve spolupráci s herci. To mě baví, je to vzrušující. Že ty texty nejsou prověřené časem a skýtají často spoustu zálibnosti – někdy se stane, že až v půlce práce přijde člověk na to, že je to jinak, než si myslel. Je to adrenalin!

Pro mě u současných titulů bývá problém, že jsou vystavěny spíše na vyprávě-

ní nežli na situacích. A zdá se mi, že máte rádi právě takové texty (například hra Marka O'Rowea Terminus).

To je taková zajímavá věc, že jsme si až u několikátého titulu uvědomili, že se vlastně pořád vracíme k textům, které jsou velice narativní, a že se nám s nimi skvěle pracuje. Je to samozřejmě jen jeden proud současné dramatiky, ale dnes je na špici, protože ta narativní forma asi odpovídá tomu, co chtějí autoři sdělit. I pro inscenování je to velice zajímavé, protože takový text mi nevytvoří vstřícné podmínky, nedá mi ani rámec situace a často ani rámec postavy (například Ravenhillův Bazén). Takže je možné ho dotvořit skutečně až na jevišti. Když se pak podíváte na dvě inscenace Bazénu, jsou diametrálně odlišné. A právě tahle adaptabilita, svoboda je pro mě na těch textech přitažlivá. Před časem jsme na konferenci věnované současným textům diskutovali o tom, jaký by měl být současný dramatický text. Že by měl být na jedné straně natolik obecný, aby byl přijatelný pro různé země, ale přitom musí mít v sobě něco velice regionálního, lokálního, což mu dodává kouzlo. Ty vůně, které mě zajímají. A možná, že narativní forma, protože nesvazuje inscenaci, může být svébytná, hodně otevřená vůči publiku. I v současné době ovšem vznikají texty, které mají stavbu klasičtější, nebo úplně klasickou. Ale je tu problém. Pokud si nějaký současný autor troufne napsat hru v klasické stavbě, velmi často je hra označena za příliš bulvární.

V Letí máte cyklus 8v8, kdy je hra uváděna ve scénickém čtení. Bohužel ale jen jednou. S tím mám problém – když nestačím přijít, mám smůlu. Proč uvádíte některé hry jen jednou?

My jsme si časem ověřili, že není dobré to dělat víckrát. I když ohlas byl vždycky velmi dobrý, při druhém uvedení skici to vždycky fungovalo o 50% hůř. Protože to je skutečně tvar udělaný na tři zkoušky a počítá do jisté míry s tím, že to bude happening. Nedá se to zopakovat, protože se to prostě rozsype. V okamžiku, kdy se hraje podruhé, herci začnou podvědomě vzpomínat, co se povedlo, a najednou z toho strašně vylezou ty technické nedokonalosti. A taky je rozdíl režírovat inscenaci a skicu. Je to jiný typ práce. Někdy narazíme na to, že režisér, který udělá dobře inscenaci, neumí dobře skicu. A naopak.

Zajímalo by mě, kam se dnes Letí ubírá. V loňském roce jste hodně „kočovali“ po divadlech, výrazněji spolupracovali se zahraničními autory, ale přesto jsem měla pocit jakéhosi tápání.

Letí má tu ambici být Centrem současné

dramatiky, její platformou v České republice. Kdybych to řekla úplně primitivně, něco jako pražský Royal Court Theatre. Prostě divadlo autorů. Naše inscenační tradice je spojena spíše s Německem, kde vládne divadlo režisérů. A my považujeme za primární uvádět texty, pokud možno co nejbližší tomu, jak si autor přeje svou hru na jevišti vidět. A režisér tam má skutečně sekundární úlohu. Jde tedy o typ divadla autorů, nikoli o autorské divadlo. Chtěli bychom nadále přinášet nové věci, protože máme pocit, že opakovat ty zaběhnuté není třeba. Na to jsou u nás jiná divadla, protože ta naopak potřebují, aby se nový text někde prověřil, než ho pustí do svých dramaturgických plánů. V podstatě jsme postupně dospěli k tomu, že navazujeme mezinárodní kontakty. Náš projekt je v zahraničí známější a úspěšnější než v České republice. Daří se nám velmi dobře se zapojovat do evropských sítí a spolupracovat s různými lidmi. Vedle té dramatické inovativnosti je důležité zkvalitňovat podmínky pro naši inscenační práci a zkoumání principů, jak nové drama vůbec inscenovat. Zjistili jsme, že se dostáváme do fáze, kdy už nemůžeme být Centrum bez centra. Kvalita naší práce trpí tím, jak se pořád stěhujeme a vynakládáme na to finanční i lidské capacity. Na druhu stranu je to zdravé, protože za minulou sezónu jsme prošli třemi divadly, navázali jsme kontakty s jejich uměleckým vedením. Ale nejde to dělat do nekonečna. Už se potřebujeme soustředit na koncepčnější práci, takže příští sezóna bude ve znamení hledání vlastního prostoru a usazení se v něm.

Jana Soprová

Rozšířenou verzi najdete na www.jiraskuvhronov.cz

Trochu mne redakce Zpravodaje v čísle 4 zaskočila anketou o tom, co s Jiráskovým Hronovem jako mezidruhovou přehlídkou. Chystal jsem se po svém začít toto téma v tomto sloupku a pak se k němu ke konci týdne vrátit. Ale když už to vypuklo, tak se k němu přidám. Ano jistě, určitě: jsem pro mezidruhovou přehlídku. Otázka pro mne ovšem zní jinak: co je jejím smyslem? Vráťím se o řadu let zpátky, do tehdejšího královéhradeckého kraje, kde byla mezidruhová přehlídka zvaná Inspirace, jejímž smyslem bylo v 80. letech minulého století, kdy začala diferenciace a rozvrstvování jednotlivých scénických proudů divadelních, s těmito proudy seznámit, ale především – jak to vyjadřoval název Inspirace – poskytnout nejrozumnější podněty pro proměny tehdejšího divadelního jazyka. O řádku let blíže k dnešku se stal Jiráskův Hronov divadelní žatvou, mezidruhovou přehlídkou a rozevřel svá jeviště všem podobám amatérského divadla. A také přestal být soutěžní, takže vznikala otázka o čem se má diskutovat, zda se za těchto okolností mají jednotlivá představení hodnotit stejně jako je tomu na všech stupních amatérských soutěží. A tehdy se zrodila myšlenka Problémového klubu – PC – jako fóra, na němž přijde řeč především, ne-li výlučně na jisté společné trendy a tendence, které posouvají a proměňují scénování divadla přítomnosti. To znamenalo představu, že po celou dobu trvání JH budeme vyhledávat jisté společné – nebo zase výrazně odlišné – podstatné znaky různých scénických podob představení, jež jsme viděli, budeme se vracet zpátky a zase přeskakovat dopředu a některá vstoupení zcela vynecháme. Ukázalo se to jako utopie, bylo příliš mnoho faktorů, které tomu bránily. A tak se PC omezoval na obecné výklady o jevech tohoto typu než na to, aby klenul myšlenkový oblouk z toho, co bylo vidět během hronovského festivalu.

Ale o to teď nejde. Chtěl jsem jenom naznačit jistý vývoj. Inspirace 80. let byla vskutku záležitostí především praktickou, která měla nabídnout možnost a příležitost k poznávání, osvojování nových jiných podnětů. Pak diferenciace pokročila a PC mělo zprostředkovat porozumění nezákladnějším principům postmodernismu a vyjasňovat jejich klady i zápor. S tím, že bylo na každém účastníku diskuse na PC, aby zvážil, co s těmito informacemi a zážitky, jež mu hronovská mezidruhová přehlídka přinesla, podnikne.

Je otázkou, jak je to dnes.

Jan Císař

Recenze

Komponovaný program **TEATRÁLNÍ STEZKA**

Názory

Myslím, že Teatrální stezka je zajímavý způsob, jak propojit krátké tvary – inscenace, které mají tři, čtyři, pět, deset minut. Ale inscenace, která má 40 minut, už do toho podle mě nepatří. Kdyby se tyto krátké tvary dávaly do stezky, tak je to i do budoucna dobrý nápad.

Stezka jako celek se mi líbila. Nejlepší byla slečna s botama. Ale poslední představení s cimbálem a zpíváním a tím vším беру za velký průser, byl jsem z toho velmi rozhořčený.

Je super, když se divadlo hraje i někde jinde než v divadle. Trochu mi vadilo to čekání, než jsme vyrazili. Koledy byly super, ale u těch vinařů jsem nepochopila, proč tu jsou.

Nelíbil se mi stadion, pro divadlo se nehodí a byla tam zima. Jinak fajn.

Stezka je dobrý nápad, škoda, že nebylo lepší počasí. Mně se nejvíc líbily koledy, byly takové osvěžující. Takových představení bych rád viděl víc.

Bylo to dobré, ale moc dlouhé. A kdo sem poslal ty Moraváky?

Břeclav, Regina - Na Betlém

Aš, Škytafky - Zamordování hraběte Schwarbrechta

Plzeň, NU JO - Jézuskote marjapano

Hýsly, Hochy - Pražáci na vinařských steskách

Všechny stezky vedou na zimák

Site-specific projekt Teatrální stezka poněkud zkomplikovalo vrtkavé počasí. Původně jsem chtěl napsat bohužel, ale asi by to nebyla úplná pravda. Některým ze čtveřice účinkujících totiž přesun většiny programu na zimní stadion možná docela pomohl.

Nevím, jak by jinde než v tělocvičně dopadla krátká etudka **Jézuskote Marjapano** Hany Habrychové Koutové, skryté pod komplikovaným názvem DS NU JO Plzeň. Recitace konkrétní poezie Bohumily Grögerové a Josefa Hiršala doprovázela přezouváním nejen několika párů bot, ale také příslušných charakterů. Docela milá, jenže také nikterak světoborná drobníčka.

Vše ostatní se už odehrálo na zimním stadiónu. Vydělal na tom břeclavský soubor DS Regina a jeho inscenace **Na Betlém!** Parodicky voicebandovým variacím na známé koledy dodal stadión nejen kontrastně syrové prostředí, ale především chrámovou akustiku s náležitě mohutným dozvukem. Výsledkem bylo hravé, milé a v neposlední řadě i rozumně dlouhé (či spíše krátké) představení. Katastrofu naopak znamenal zimák pro vrstevníky břeclavské mládeže z ašského seskupení DS Škytafky, Karel Ašler a Gymnázium

zim a SOŠ Aš. Neumělá a zdoluhavá recitace snaživě vtipných veršovanék by možná vyzněla někde v lese docela roztomile, za daných okolností však bylo **Zamordování hraběte Schwarbrechta** pouze a jen otravné.

Kuriózní tečku poněkud nesourodého večera učinila taškařice kyjovských vinařů z DC Hochy Hýsly **Pražáci na vinařských steskách**. Odhaduji, že i tady byl zimní stadión věci kupodivu spíše ku prospěchu. Představení se totiž v křiklavě nepadnoucím prostředí změnilo v surreální výtrysk insitního sousedského divadla, pro které byly téměř nulové technické dovednosti účinkujících paradoxně hlavní předností. Podivná srostlice suverénního zpěvu mnohohlavého souboru Paníháj a neumělého (přesněji řečeno: divadlem nedotčeného), přitom ale sympatie vzbuzujícího herectví byla sice o něco delší, než by být měla, ale v některých okamžicích byli vinařští ochotníci doslova k sežrání. A to i když nepočítám víno a klobásky, na které byli nakonec velmi vlídně pozváni všichni přihlížející. Kolegové nechť jsou mi svědky, že jsem se bavil ještě před tímto úplatkem.

Vladimír Mikulka

Recenze

DS Regina Břeclav, NA BETLÉM!

DS NU JO, Plzeň, JÉZUSKONTE MARJAPANO

DS Škytafky, Karel Ašler o.s. a Gymnázium a SOŠ Aš,

ZAMORDOVÁNÍ HRABĚTE SCHWARBRECHTA

DS HOCHY Hýsly, PRAŽÁCI NA VINAŘSKÝCH STESKÁCH

Zouvali jsme si boty

Teatrální stezka spojovala vystoupení čtyř souborů. Bohužel se kvůli počasí mohla jen jednou odehrát v „kulisách“ města a dvakrát se diváci mohli setkat pouze s „mokrou“ a „zimní“ variantou, uzavřenou dovnitř hronovských budov. Sraz diváků byl naproti autobusové zastávce u hotelové školy, pod cedulí *Teatrální stezka*, kterou držel asistent nad hlavou. Napoprvé jsme volným krokem společně došli až před schody Jiráskova divadla. Za hluku ulice a přecházejících lidí, za běžného provozu počínajícího nedělního odpoledne tam soubor Regina z Břeclavi představil krátký vtipný hudebně-taneční výstup *Na Betlém!*, složený z úryvků ze známých lidových koled (doporučeno z Wolkrova Prostějova). Studenti si sjednali přirozeným způsobem respekt jak u diváků, tak u kolemjdoucích. Vánoční tematika v poctivé práci profesorů a studentů vyrostla v zážitek, který otevřel pouť divadelníků divákům. V „mokré“ variantě se *Betlém* přestěhoval pod střechu zimního stadionu. Uvolněně, hravě mladí svým zpěvem tento prostor proměnilo až v jakýsi chrám.

V představení *Jézuskonte Marjapano* DS NU JO z Plzně (taktéž doporučeno z Wolkrova Prostějova) si Hana Habrychová Koutová pohrála s básní z citoslovců Josefa Hiršala a Bohumily Grögerové (v ten den slavila devadesátiny) a s obsahem vlastního botníku. Byli jsme svědky hereččina osobitého sebescénování a potlesk byl poděkováním za velmi koncentrovaný, skromný a tvůrčí projev a za sdílený divadelní zážitek realizovaný v nedivadelním prostoru.

Cesta diváků javorovou alejí mezi domy v Palackého ulici vytvořila zajímavý obraz hovořících i mlčících diváků, v kterých ještě doznívaly oživené citoslovce. Na jejím konci na diváky čekalo představení DS Škytavky z Aše s příběhem *Zamordování hraběte Schwarbrechta* (doporučeno z Mladé scény

v Ústí nad Orlicí), jehož autorem je Jan Skalický. V případě „suché“ i „mokré“ varianty dopadlo toto představení ne moc šťastně. Volba místa nebyla vhodná. Betonová zeď svou šedivostí značně ovlivňovala vnímání inscenace a černé mraky nad stadionem se promítly do vnímání diváků, s nimiž herci nenacházeli kontakt. V „mokré“ variantě se vzájemná rozpačitost ještě umocnila. Soubor vstoupil na jeviště ve chvíli, kdy v divácích doznívaly pocity z *Betléma*. Přesto souboru nelze upřít snahu předvést svou inscenaci co nejlépe. Nepodařilo se to bohužel tak, jak si představovali.

DS HOCHY Hýsly s představením *Pražáci na vinařských steskách*, které napsal Tibor Skalka, rozprostřeli svůj hrací prostor v zimním stadionu. Na kluzišti bez ledu stály stoly a u nich sedělo dvacet chlapíků, kteří pili

víno. Na vyvýšenině z praktikáblů svítily umělé nádoby s podivně barevnými nápoji. Vedle pomalované brány k vinnému sklípku stála kadibudka. Mužský pěvecký sbor Paniháj a Jura Petro na cimbál pro mě otevřel svět, kde lidé mají svéráznou a upřímnou představu o tom, co je to divadlo. Uměli dobře zpívat, pěstovat víno a vyprávět o tom. Bavili se nad tím, jak Pražáci jejich víno hltají a rádoby odborně, „kulturologicky“ posuzují jeho kvalitu. Tato událost, která na JH postoupila z Divadelního Děčína, je ukázkou prezentace lokální společenské zábavy.

Teatrální stezka byla zajímavým ozvláštěním letošního hlavního programu Jiráskova Hronova. Umožnila setkání různorodých projevů divadelního jazyka. Zouvali jsme si boty.

Radvan Pácl

Recenze

Rozhovory se soubory **TEATRÁLNÍ STEZKY**

Na Betlém

Otázka pro jednoho z režisérů
Zdeňka Miklína

Představení původně vzniklo pro jednu konkrétní příležitost. Pro jakou?

Tou příležitostí byl tradiční vánoční koncert, představení tam bylo součástí většího bloku, proto i ta délka, která byla přizpůsobena celku. Když představení vznikalo, seřadili jsme jednotlivé texty a scénář jsme sestavili u zeleného stolu a pak jsme je samozřejmě vyladovali při zkoušení. Asi tak půlku nápadů, nebo minimálně třetinu, vymysleli studenti. Těžko se to teď zpětně rozlišuje, nápadů litaly spousty. Teď už představení nijak neměníme, ale ne vždycky nám vyjde tak, jak bychom chtěli.

Jezuskonte Marjapano

Otázka pro režiséru a herečku
Hanu Habrychovou Koutovou

Jak představení vznikalo? Měla jste víc verzí, nebo byly boty od začátku jasná volba?

Nejdřív jsem objevila text a chtěla jsem ho recitovat. A Nina Martínková, ke které jsem chodila na DAMU na recitaci, mi řekla, jestli nechci využít toho, že se docela slušně pohybuju. A když jsem pak našla jako motiv boty, začalo mi to najednou fungovat. Už jsem jen hledala, které boty použít. Snažila jsem se respektovat tu básničku a co nejvíc využít citoslovce, která skutečně můžou hrát, k tomu, abych mohla něco sdělit. Představení jsem chystala celé sama, vymýšlela jsem to před zrcadlem. Poezie je pro mě nesmírně inspirativní a rozhodně s ní chci dál pracovat.

Nevím, jestli přímo s tímhle druhem textu, ale prošla jsem si Seifertem, Prevértem a tak dále, a tohle pro mě bylo něco nového a moc jsem si to užila.

Zamordování hraběte Schwarbrechta

Otázka pro vedoucí souboru
Annou Trčkovou

**Jak představení vzniklo? Je to autor-
ský text?**

My jsme si ho vygúglovali, je to text Jana Skalického. Hodně nám seděl svým humorem a líbilo se nám, jak byl zveršován. Jsme soubor při ašském gymnáziu a fungujeme už asi sedm let jako volitelný předmět. Herci se decentně obměňují. Nemáme nějakou jednu dramaturgickou linku, děláme i autorské věci nebo peprné vánoční záležitosti, prostě cokoli, co si najdeme a co nás baví. Zamordování hraběte Schwarbrechta jsme skoro vůbec neupravovali.

Pražáci na vinařských stezkách

Otázka pro autora a režiséra
Tibora Skalku

Pražáci jsou teprve druhá hra, kterou jste nazkoušeli. Část vašich herců stála na jevišti úplně poprvé. Jak probíhalo zkoušení?

Zkoušky probíhaly těžce. Prvních asi deset zkoušek jsme vůbec nedohráli, problém byl hlavně se závěrečnou scénou děvčat. Paní Vávrové, která hraje Dušinku, je 70 let, a Mirce je 35 a nebylo jí vůbec po chuti, když jsme jí říkali, že je stará čarodějnice. Potom jsme to překonali. Při zkouškách vznikla spousta nápadů. Zkoušeli jsme krátce, jen asi tři nebo čtyři měsíce. Představení zatím vidělo asi pět tisíc lidí, děláme si statistiku. Hodně nám přidal hned druhé představení – hráli jsme na srazu Lhot v Tvarožné Lhotě a tam bylo kolem dvou tisíc diváků.

-das-

Recenze

Rozhovory se soubory TANEC, TANEC...

Společná otázka pro choreografky,

které měly své choreografie v komponovaném programu Tanec, Tanec (soubory byly doporučeny z celostátní přehlídky scénického tance v Jablonci nad Nisou).

Nakolik své vystoupení vnímáte divadelně?

Tohle číslo vnímám hodně divadelně. Chtěla jsem, aby si holky vyzkoušely práci s rekvizitou, aby mohly projevit hodně temperamentu a improvizace. V rámci divadelní přehlídky chápu, že jsme spíš takové oživení, že pro diváky může být zajímavý pohled, jak se dá taky pracovat s divadlem pohybově. Samozřejmě, že na Jiráskově Hronově se cítíme spíš tanečně, ale je pravda, že když se objevíme na taneční přehlídce, tak patříme spíš k té divadelní části. Jiné soubory pracují hodně s pohybem a tvarem, my pracujeme hodně s výrazem.

Eva Ornstová, Švih ZUŠ Jižní Město Praha, choreografie Second hand dance

Člověk o tom moc nepřemýšlí. Tyto dva druhy umění se prolínají, je to velmi blízké. Tanec zasahuje do divadla a divadlo do tance. Mně je to tak bližší, je to více vypovídající divákovi. Musím říct, že Hronov nás moc překvapil: potěšily nás reakce diváků i jejich počet. Tak bouřlivý ohlas jsme snad ještě nikdy nezažili. Odpoledne i večer. Byl to pro nás zkrátka zážitek. Na Hronově jsme poprvé a musím konstatovat, že je vše velmi dobře zorganizované, lidé jsou příjemní a vstřícní.
Petra Blau, ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary, choreografie Chvilka pro ženy a Isabel

Doufáme, že v tom trochu herectví bylo. Většinou spolupracujeme s herci; po taneční části se řídíme režisérem, necháváme se herci vést. Zkoušíme někdy i dramatické hry, hodně nás inspiruje Jarka Holasová z Jaroměře, některé děti chodí i k ní. Doufáme, že trochu toho divadla je v nás. Hrozně rádi propojujeme různé formy čehokoliv, ať je to pohyb, tance, divadla – všeho.

Lenka Halašková, Flash, TJ Sokol Jaroměř, choreografie Dámy

Pohyb vnímám jako divadelní řeč, pro nás to je symbol divadelního vyjadřování.

Vendula Dědová, ZUŠ Sedlec – Prčice, choreografie Mezikry

Většina našich představení se odehrává na jevišti, je určena divákovi a snaží se o přenos nějaké emoce. A diváci se dívají našemu divadelnímu vnímání.

Petra Šemberová, ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary, choreografie 4:33
Jasanka

Recenze

Komponovaný program TANEC, TANEC...

Názory

Bylo to úžasné, nádherné. Moc se mi to líbilo.

Líbilo se mi to moc. Nejvíc asi ten Secondhand.

Moc se mi to líbilo. Nejvíc se mi asi líbil Secondhand, ten byl nejlepší.

Líbilo se mi první a poslední vystoupení. První se dalo jakžtakž chápat, v tom posledním byla působivá choreografie. To ostatní mezi tím jsem nepochopil, tak jsem spíše vypínal.

Moc se mi to líbilo. Museli jsme konstatovat, že si taneční blok docela napravil reputaci. Že byla všechna představení srozumitelná a milá a inovativní.

Jediné, čemu jsem nerozuměla, byly nucené Standing Ovation.

Myslím si, že je hezké, jak krásná děvčata máme v českých luzích a hájích, ale myslím si, že by se to dalo předvést i kratší formou. Oceňuji velmi kvalitní výběr muziky.

Jsem přesvědčená, že když přijedou někam na zájezd, musí chlapy z okolních vesnic pozavírat někam za mříže a pevně zamknout.

Aby tanec prošel námi

Šest choreografií, sedm choreografek, čtyři soubory (respektive školy), 29 děvčat a pouze jediný kluk, kterého jste v případě mrknutí třeba ani neviděli. To byl Tanec, tanec na Hronově.

V hudbě k první choreografii se zpívá Vidíš, vidíš, zase jsi nic nepochopil... Snad tomu tak úplně nebylo. Záměrně jsem se před začátkem večera scénických tanců nepodíval na pořadí jednotlivých vystoupení, ani na to, odkud kdo pochází. Chtěl jsem v první fázi vnímat choreografii bez kontextu s názvem či s vysvětlujícím komentářem, abych si ověřil, nakolik má sama o sobě vypovídací hodnotu, abych nechal tanec vstoupit nepoznamenaně do sebe.

Petra Blau z Karlových Varů se ve svých dvou choreografiích mohla opřít o technicky solidně vybavené tanečnice. Úvodní Chvilka pro ženy na hudbu Marka Ebena měla kontaktní a dialogický charakter s publikem. Scénickým pohybem komentovala, přesněji dokreslovala text písně (s refrémem Vidíš, vidíš, zase jsi nic nepochopil), hrála si se střídáním synchronicity a asynchronicity pohybů jednotlivých tanečnic, jejich individualizací a společným vystupováním. Hledala pro choreografii takový taneční jazyk, který odráží ženský flirt, svůdnost, odmítání, nepochopení této vyzývavosti, marnost tohoto počínání.

Ve druhé její choreografii Isabel dominuje dívka v dlouhých červených šatech, která jak „královna červených mravenců“ stojí uprostřed svých „červených dělnic“. Její tanec je plný pohybů jemně odkazujících na španělské flamenco, až je nakonec pohlcena, červené šaty jsou strženy a tato vymykající se červená kráska se stává jednou z davu. Vztah pohlcení jednotlivce celkem je z choreografie patrný, není však akcentován v dramatičtějších konfliktech, který se, jak napovídá struktura této choreografie, nabízí. Každopádně tance Petry Blau se vyznačují osobitým pohybovým výrazem pro témata, která si zvolila.

Svébytný pohybový slovník lze najít také v choreografii Venduly Dědové (Mezikry)

ze ZUŠ Sedlec Prčice. V tanci tří performerů se objevují trhanější, až extatické pohyby (ačkoli na dravost a rituální impulsivnost zvolené finské hudby stále ještě přespříliš uhlazené a kultivované), objevuje se důmyslné navracení a rozvíjení některých pohybových motivů (přeběhy po diagonále evokující přeskokování jakéhosi iniciačního ohně, až rituální poskoky v kruhu, postupné svlékání triček a odhalování a konečné společné spoutání všech tří tanečnic uprostřed).

Eva Ornstová ve svižné choreografii Second Hand Dance (Švih ZUŠ Jižní Město Praha) na chytlavou hudbu Triple de Belleville pracuje s humorem a hravostí, s rozehráváním rekvizit v jakémsi příběhu z ulice, v němž tanečníci z popelnice vytahují různé zašlé věci (záchodová štetka, kus záclony atd.), které pak rozžívají v pantomimických skecích, aniž by však vystoupili z rytmu francouzské hudební skladby. Ku škodě věci však choreografka používá poměrně konvenční, jednoduchý a nenápaditý taneční rejstřík, takže choreografie zůstává pouze v rovině milé a laskavé show.

Nejméně vydařenou choreografií s názvem Dámy předvedly dámy ze souboru Flash při TJ Sokol Jaroměř. Jejich tanec byl plný nepřesností, těla líná, tanečně nepevněná a bez energie, naznačené rozvíjení rozdílných charakterů žen, které skončí ve frontě, jaksi chaotické, pohybově nepointované, nedotažené. Pohybová práce s rekvizitou (kabelky, batoh) utopená ve změti. Samotný soubor jakoby málo pracoval na taneční technice a chyběl mu také nějaký ústřední tvůrčí mozek s pevnější choreografickou vizí.

Na samotný závěr jsem si nechal provokující choreografii 4:33 Pavly Šemberové (Karlový Vary), která se pokusila o něco podobného, co učinil John Cage v hudbě. Ten v roce 1952 předvedl zásadní hudební happening - během třívěté hudební skladby 4:33 třikrát otevřel a zavřel víko klavíru, aniž by klavír vydal jediný tón. Pavla Šemberová nechá své tanečnický postavit do jakýchsi živých obrazů a ty nechá v tichu působit na diváky. V druhé půli choreografie (pomyslné třetí větě Cage-

Recenze

ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary, CHVILKA PRO ŽENY

ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary, ISABEL

ZUŠ Sedlec - Prčice, MEZIKRY

ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary, 4:33

Flash, TJ Sokol Jaroměř, DÁMY

Švih ZUŠ Jižní Město Praha, SECOND HAND DANCE

ovy skladby) do hlediště nechá sejít tanečnice, které nutí diváky, aby se vzájemně chytali za ruce. Jen jediná tanečnice zůstává na jevišti, zády k divákům, až do konce skladby. Ohraničenost času 4:33 je však rozbita, chybí jí přesný a jednoznačný začátek (pomyslné otevření klavíru) a také konec skladby je bohužel rozostřený. Choreografie není důsledná ve sdělení a její smysl (umožnit vnímateli uvědomit si ticho a plynutí času, dát prostor divákově imaginaci při vnímání hudby, v tomto případě i tance) se stává málo

čitelným a může působit jako technická chyba a ne jako vědomá, promyšlená aluzivní vazba na Cageovo dílo.

Je evidentní, že děvčata se učí, chtějí tančit a mnohé tomu věnují většinu volného času a ve svém zdokonalování se mnohé dostaly daleko. Neviděl jsem však, bohužel, mezi mladými tanečnicemi žádnou s natolik přesvědčivou taneční technikou, že by mě jako diváka mrazilo z toho, jak koncentrovaně pracuje a ovládá vnitřní energii svého těla, jak dokáže tělem vyjadřovat charisma

a „duši“ tance. To jest to, co dokáže zaujmout na jevišti bez ohledu na to, zda racionálně rozumíme tématu či příběhu, zda racionálně zkoumáme, z jakých pohybových motivů je tanec ustrojen apod. A protože právě emocionální a intuitivní napojení je pro vnímání tance velmi podstatné, odcházel jsem z komponovaného tanečního večera s pocitem, že jsem kolem tance prošel, místo aby tanec prošel mnou.

Vladimír Fekar

Pozvání k tanci

Tanec je zážitek veskrze tělový se silným emocionálním vkladem. Pomineme-li jeho funkci sociální (v tanci společenském) a výkonnostní (v tanci sportovním), dostaneme se k jeho vlastní esenci, podstatě a tou je jeho estetické sdílení. Záměrně říkám sdílení (nikoliv sdělení), neboť jde o sdílení společného zážitku ve společném prostoru i čase, se kterým v tu danou chvíli můžeme, ale i nemusíme souznít (a tedy ani souhlasit).

Scénický tanec je amatérské taneční hnutí (nikoliv taneční směr), které zastřešuje taneční směry jevištního či ryze tvůrčího charakteru. Na rozdíl od činoherního představení autor choreografie nemá k dispozici ani předlohu, ani scénář. Jde tedy o autorský počin v pohybu, scénografii, kostýmu, světle a mnohdy i v hudbě.

Nejinak tomu bylo i v pondělním tanečním odpolední Jiráskova Hronova. Ve zdařilé dramaturgii komponovaného programu se představila pestrá kytice šesti choreografií, navržených ze 24. celostátní přehlídky scénického tance mládeže a dospělých Tanec, tanec... 2010.

Chvilka pro ženy v choreografii Petry Blau z Karlových Varů přinesla úsměvné zamyšlení nad vzájemnou komunikací mezi mužem a ženou z pohledu ženy (autorky i interpretek). Muž zůstává v roli imaginárního partnera, jehož reakce jsou, díky interpre-

tační vyspělostí dívek, nade vši pochybnost. Petra sáhla po tématu, které by mohlo velmi snadno sklouznout k patosu, vládne však mistrnou rukou a tak dívky neustále balancují na této pomyslné hranici. Dílko tak do- stává švih a dynamiku.

Dámy v rukopise jaroměřských rodaček Lenky Halašové, Kateřiny Bartošové, Jaroslavy Škvorové si všímají tak obyčejných každodenních a reálných věcí, jako je fronta na dámské toalety. Jejich choreografie užívá stejného slovníku, jakým vám vaše milá sděluje, že je přece ale naprosto nepostradatelné, abyste jí k těm novým barevným šatům, co od vás dostala ke jmeninám, pořídil ještě nové lodičky, kabelku, brýle a klobouk, protože jinak vypadá naprosto nemožně a rozhodně tak nemůže vyjít mezi lidi... I díky tomu působí kus svěže a rádi mu odpustíte technické nedostatky ve světelném zpracování scény.

Isabel (Petra Blau, Karlovy Vary) nás okouzlí liniemi paží, vlasů, těl a my se jimi necháváme unést stejně, jako nás okouzluje tahy štětce abstraktního obrazu. Autorka si zvolila ryze abstraktní námět (vztah středu a kruhu, jednotlivce a skupiny) a z něj čerpá materiál pro stavbu své choreografie, plné napětí a očekávání. Malou pihou na kráse budiž velikost (resp. malost) jeviště, kvůli níž choreografie nemůže rozkvést do svých obvyklých kompozičních vztahů. Přesto přináší komorní koncentrovanou výpověď, naplněnou ženstvím.

Mezikry jsou dílem Venduly Dědové (Sedlec-Prčice) a přivedou nás až na pokraj emocionálního prožitku, plného vzrušení a spirituality. Snad i díky dobře volené souhře

pohybového materiálu a hudební předlohy, které nás postupně a nenápadně zasvěcují do událostí okolo tří dívek (mezikry). Je ukázkou dobře volené dynamiky a kompoziční práce, která jakoby vzniká právě teď v tuto chvíli, před očima nás, diváků. Volba světel jen umocňuje náš vizuální (výtvarný) zážitek.

4:33 přichází právě včas. Na samém vrcholu dynamiky předchází choreografie nám nabízí prostor ke ztišení, zastavení, bytí... Stejně jako John Cage i Pavla Šemberová s dívkami z Karlových Varů volí výrazové prostředky až na samé hranici nehybnosti, aby nás vyvedla z našich každodenních stereotypů. A že jsme z míry vyvedeni, dokládá její reakce v publiku. Co si počít, když nejsem zahlcovaný zážitky, co mám dělat, když mohu „jen“ sdílet okamžik s druhými, když mohu prostě jen být...

Second Hand Dance nás svým konkrétním námětem vrátí zpět nohama na zem. Do každodenní reality. I když... dovádění „bezdomovkyň“ z Jižního Města (pod vedením Evy Ornstové) nás zcela odzbrojuje svou bláznivou vynalézavostí, ve které cítíme obrovskou urputnost, s jakou se zuby-nehty brání své předurčené životní bezvýchodnosti. Když pak vidíte interpretky z blízka, rozumíte té ztřeštěnosti. Je jejich věku vlastní a je výraznou tečkou celého programu.

Odcháším z divadla a nesu si v sobě dobrý pocit. Hronovští diváci připravili tanečnickům vlídné zázemí. Byli vnímaví a vstřícní k tomuto mladému umění. K tomu mládí, které je plné očekávání a již se těší na další setkání...

Jiří Lössl

Recenze

DS Tři boty, MŠ a ZŠ Třebotov

Názory

Je hezké, že se někdo věnuje práci s dětmi, ale v téhle formě jim to myslím v jejich budoucí kariéře amatérských herců spíš ublíží, než pomůže.

Oceňuju přirozený komický talent některých aktérů. Taková malá výchova k černému humoru není úplně špatná.

Malé děti byly super a s přehledem překonaly i starší děti.

Děti byly hrozně roztomilé a bezprostřední.

Líbilo se mi, byly to dětičky, byly roztomilé, cítil jsem se jako hrdý rodič na besídce.

Výborné! Hlavně ten závěr: přidělej mi zadeček... a bum! Výborná pointa.

Dětičky byly tradičně roztomilé, tam není co zkazit. Bylo vidět, že jsou přirozené a užívají si to. Jen byly večer už trochu ospalé.

Dvě ukázky

Podstatné jméno ukázka je – jak je každému jasné – od slovesa ukazovati. Což by se dalo také nahradit slovesem demonstrovat, tj. něco předvádět. V první záležitosti šlo – v sestavě tří pohádek hraných souborem DS Tři boty MŠ a ZŠ Třebotov – o ukázkou práce s malými dětmi, v níž samozřejmě došlo k tomu, k čemu vždycky v takovém případě dojde: líbeznost dětského kolektivu i jeho jednotlivých členů byla sama o sobě natolik přitažlivá, že vyvolávala sympatie a dost často i radostný smích, když se – a mohu-li to tak říci „vážněji“ – obsah nějaké repliky a z ní vyplývající její zvuková poloha dostala do rozporu s přirozeností dětské naivity. O divadlo zajisté nešlo. Byla to vskutku jen ukázka toho, jak si mohou děti počínat na jevišti a jak z něho mohou případně působit. Dalo by se tomu také říci ostenze – což je ukázání originálu nějakého jevu – určité skupiny dětí.

V případě DS Pampalin ZUŠ Turnov je to s tou ukázkou poněkud složitější. Jak jsem vyčetl z programu, tak ta předváděná a předvádějící skupina teenagerů dospěla cestou dramatické výchovy ke svému prvnímu autorskému pokusu. Je-li tomu tak, pak je to ukázka řekněme jistých výsledků konkrétního procesu, jež inspirovala dramatická výchova. Jiná je ovšem otázka divadelní kvality, tj. už nikoliv jen ukázka dramatické

výchovy, ale ukázka schopností dospívát na této bázi k nějakému scénování, z něhož klíčí a vyklíčí nějaký tvar. Problém začíná už textem, jenž je jednoduchý až k schematicnosti, což jistě způsobuje i nadměru zdůrazňovaná výchovná snaha zápasící se škodlivými sociálními jevy a rizikovým chováním. Bohužel – ani vizuální či pohybová realizace nejde nad tuto základní a určující vlastnost textu zůstává: stejně primitivně jednoduchá. A nepomůže ani hudba. Takže: je to nesjpíše ukázka jakési kolektivní činnosti vyrůstající na podnětech dramatické výchovy, než toho, jak se dá takto rozvíjet smysl pro scénický výraz – případně budovat plnoprávná divadelní struktura.

Jan Císař

Recenze

V. Stanovský, J. Vladislav, V. Makovcová, J. Barnová:
ŠEL JSEM JEDNOU Z KORDOBY

Valící se živel

Když se v roce 2002 na celostátní přehlídce dětského divadla Dětská scéna poprvé objevil soubor ze základní školy v Třebotově, bylo to svého druhu zjevení. Na jevišti trutnovského kina vtrhlo patnáct dětí druhých a třetích tříd jako valící se živel. Okamžitě strhly publikum svou nespoutanou hravostí, s níž velmi přirozeně a spontánně, zároveň ale v promyšlené kompozici a v dobře postavených situacích sdělovaly svou radost z veršů Emanula Frynty a písní Petra Skoumala. Inscenace se jmenovala Život je pes aneb „Copak se, tupče, říká lfi?“ Dvě mimořádně šikovné, zřejmě i „shůry obdařené“ učitelky trebotovské školy Václava Makovcová a Jana Barnová se od té doby staly se svými dětmi z prvního stupně (samozřejmě ve stále se proměňujících skupinách) stálíci divadla hraného dětmi. Na celostátní přehlídce pak postoupily i v letech 2003 (Ať si bylo, jak si bylo...), 2005 (Veliký Tůdle), 2006 (Tu to máš!), některé další inscenace skončily na krajské přehlídce nebo byly doporučeny do širšího výběru a do celostátního kola už se nedostaly, později se pak ale s úspěchem zúčastnily jiných přehlídek (např. Když v Grombúlii... z r. 2009). Poznávácím znamením souboru každopádně nadále zůstávala neobyčejná spontaneita dětí plně sloužící divadelnímu sdělení – vždy zcela adekvátnímu věku a vybavenosti dětí. V počátcích souboru, posléze pojmenovaného Tři boty, vedoucí opakovaně volily formu recitačního pásma, po pár letech, nejspíš i v inspiraci divadelními zážitky z Dětských scén, si troufaly na první jednoduché dramatizace pohádek a jejich tvorba se postupně začala posouvat víc směrem k divadlu. Stále trvající ochota obou vedoucích divadelně se vzdělávat a zdokonalovat nakonec vedla k tomu, že se soubor nenápadně vyšplhal až na pomyslnou špičku současného divadla hraného dětmi v ČR, aspoň pokud jde o mladší školní věk. Co zůstalo až do dnešních dnů, je záliba v nonsensu – mezi autory předloh se jako autoři kromě výše zmíněného Frynty stále objevují zejména Pavel Šrut a Miloš Macourek, dále i Edward Lear nebo Petr Nikl.

V představeních nejnovější inscenace Šel jsem jednou z Kordoby poprvé vnímám, že hravost a spontánnost už nejsou tou hlavní kvalitou trebotovského souboru. Někdejší nespoutanost poněkud ustoupila promyšlenému řádu a více poučené a pečlivé výstavbě situací. Inscenace je volným pásmem tří pohádek vybraných z Prvního a Druhého stromu pohádek z celého světa Vladislava Stanovského a Jana Vladislava. Pořadí pohádek v pásmu se v průběhu času měnilo, od Dětské scény se ovšem začíná humorkou O tom, jak poplatil chudý Giufa dluhy, a pokračuje se kumulativními pohádkami O nevěstě, která moc přemýšlela a O mouše, co spadla do krajáče mléka. Celek propojuje zhudebněné „nekonečné dvojverší“ O cestě z Kordoby do Santa Fé. Úroveň zpracování jednotlivých příběhů je už v současné době poměrně vyrovnaná, snad jen Giufovi chybí jasnější motivace v závěrečné scéně, kdy se hlavní hrdina zřídka svého nového oděvu, a jednotlivým „dárčům“ v posledním příběhu by prospěla větší variabilita v dlouhém opakování replik. Vedoucím souboru se ovšem opět podařilo „ušít“ inscenační tvar svým dětem přesně „na míru“. Pracují s minimem prostředků, což hře dětí na jevišti zjevně konvenuje. Děti vědí co a proč právě dělají, dokážou naplnit situace přirozeným jednáním, zvláštní ocenění zasluhují jejich schopnost na jevišti prostě „existovat“, jak jsme viděli v prvním příběhu v sólových akcích představitele Giufy, zejména pak u sedících a přemýšlejících postav v prostředním příběhu. Dětem je po celou dobu výraznou oporou přítomnost jedné z vedoucích, Jany Barnové, na scéně, zejména pak její akordeonový doprovod, který zásadním způsobem určuje temporytmus celé inscenace, a když je potřeba, dokáže vytvořit i postavu (moucha). Jmenované kvality svědčí o mimořádném pedagogickém citu obou vedoucích i o jejich divadelním myšlení.

Jakub Hulák

Rozhovor s Václavou Makovcovou a Janou Barnovou DS Tři boty Třebotov

Jak vzniklo představení Šel jsem jednou z Kordoby?

Vzniklo v loňském roce, takže už na něm děláme druhým rokem. Já jsem před časem četla renesanční básně, které přeložil Jan Vladislav, a pak recenzi na knížku Strom pohádek, která vyšla už dávno a teď v obnoveném vydání. Pak jsme si s Janou přečetly všechny pohádky a udělaly užší a ještě užší výběr. Nakonec jsme vybraly tři, na nichž se nám líbilo, že jsou jiné než ostatní. Někdy stačí moment, dva řádky, jedna myšlenka. Ani si nepředstavujeme, co ta pohádka může přinést, co nabalí, těžkosti, které se nedají ze začátku předvídat. Někdy stačí taková nitka, která nás na počátku chytí, a pak postupně se dobíráme k nějakému vyústění tvaru.

Při práci s dětmi musíte nutně využívat jejich hravosti. Spoléháte se na některé děti konkrétně?

To je tak vždycky. Pokaždé se najdou děti, které jsou průbojnější, odvážnější, umí ten výraz, prožitek víc dát najevo. Ale hodně záleží na tom, co si kdo vybere. Když se to dobře sejde a všichni se ve svých rolích cítí dobře, pak může být výrazný každý.

Musíme ty děti dobře znát. A tím, že máme zkoušky často, třeba i v sobotu, máme s nimi důvěrný vztah. A díky tomu se nebojí, když jim něco poradíme, tak to udělají. Ale na scéně jsou pak samy; a já jim věřím, že to udělají s prožitkem a naplno.

Trpí děti trémou?

To víte, že ano. Ale překvapuje je, že máme trému i my. Oni to nečekají. Aby se nebály, musíme jim pořád zdůrazňovat, že tohle je jejich chvíle, ať si to užijou, a mají z toho radost. Tréma se na ně převine tím, když se ocitneme v prostředí, které neznají. Jsou úplně dezorientovaní. Tohle se snažíme vychytat, snažíme se, abychom měli čas na novém místě si to vyzkoušet, ale bohužel to vždycky nejde. Dospělý si poradí, ale to dítě spolehne na nás. Čím déle na představení pracujeme, tím větší získávají jistotu. Aby to děti dostaly pod kůži, je třeba dosti trpělivosti. Snažíme se jim ukázat, že i když si hrajeme, pak přijde na řadu práce, která se nedá ošidit.

jas

DS Pampalín, ZUŠ Turnov

Recenze

Názory

Rozhodně je dobré, že se mladí lidé zabývají těmito tématy a je vidět, že je tato témata trápí. Jen bych rád věděl, do jaké míry sami participovali na tom textu.

Délka představení byla úměrná jeho obsahu. Líbilo se mi, že ta výpověď teenagerů byla zakončena optimisticky. Je hezké, že děti v tomhle věku mají odvahu vyzpovídat se ze svých problémů a trablů takhle přímou cestou.

Mně imponovalo, že si takoví mladoši vybrali moji oblíbenou kapelu Garage.

Líbili se mi, bylo vidět, že vědí, o čem mluví. Bylo to aktuální, autorské a i dobře udělané, jsou evidentně talentovaní.

Spousta pěkných nápadů, ale herci bohužel nehráli.

Přišlo mi, že se herci asi trochu báli Hronova a byli nervózní.

Představení bylo táhlé a nudné.

Bylo to edukativní, poučné.

Klasické autorské divadlo, které se mi tady líbí nejvíc, a které tu hledám. Mně se to líbilo.

Dvě ukázky

Podstatné jméno ukázka je – jak je každému jasné – od slovesa ukazovati. Což by se dalo také nahradit slovesem demonstrovat, tj. něco předvádět. V první záležitosti šlo – v sestavě tří pohádek hraných souborem DS Tři boty MŠ a ZŠ Třebotov – o ukázkou práce s malými dětmi, v níž samozřejmě došlo k tomu, k čemu vždycky v takovém případě dojde: líbeznost dětského kolektivu i jeho jednotlivých členů byla sama o sobě natolik přitažlivá, že vyvolávala sympatie a dost často i radostný smích, když se – a mohu-li to tak říci „vážněji“ – obsah nějaké repliky a z ní vyplývající její zvuková poloha dostala do rozporu s přirozeností dětské naivity. O divadlo zajisté nešlo. Byla to vskutku jen ukázka toho, jak si mohou děti počínat na jevišti a jak z něho mohou případně působit. Dalo by se tomu také říci ostenze – což je ukázání originálu nějakého jevu – určité skupiny dětí.

V případě DS Pampalín ZUŠ Turnov je to s tou ukázkou poněkud složitější. Jak jsem vyčetl z programu, tak ta předváděná a předvádějící skupina teenagerů dospěla cestou dramatické výchovy ke svému prvnímu autorskému pokusu. Je-li tomu tak, pak je to ukázka řekněme jistých výsledků konkrétního procesu, jež inspirovala dramatická výchova. Jiná je ovšem otázka divadelní kvality, tj. už nikoliv jen ukázka dramatické

výchovy, ale ukázka schopností dospívát na této bázi k nějakému scénování, z něhož klíčí a vyklíčí nějaký tvar. Problém začíná už textem, jenž je jednoduchý až k schematicnosti, což jistě způsobuje i nadměru zdůrazňovaná výchovná snaha zápasící se škodlivými sociálními jevy a rizikovým chováním. Bohužel – ani vizuální či pohybová realizace nejde nad tuto základní a určující vlastnost textu zůstává: stejně primitivně jednoduchá. A nepomůže ani hudba. Takže: je to nesjpíše ukázka jakési kolektivní činnosti vyrůstající na podnětech dramatické výchovy, než toho, jak se dá takto rozvíjet smysl pro scénický výraz – případně budovat plnoprávná divadelní struktura.

Jan Císař

Recenze

Alena Tomášová: *KDYŽ NEMŮŽU SPÁT*

Antireklama na nespavost pubertáků

Divadelní soubor Pampalin při ZUŠ Turnov byl do programu letošního Jiráskova Hronova doporučen z národní přehlídky Dětská scéna Svitavy 2011. Tedy z festivalu zaměřeného na divadlo hrané dětmi ve věku základky se stropem v deváté třídě, tedy v době, kdy je dětským hercům – pokud se nepletu – nějakých patnáct let. A členové Pampalinu jsou přesně v tomto hraničním věku. Pohybují se či balancují na těžko uchopitelném území mezi dětstvím a dospělostí, z čehož nezbytně vyplývá nejedno specifikum jejich vidění světa, jejich divadelní práce, jejich první plně autorské inscenace *Když nemůžu spát*, a samozřejmě i jejich hronovských repríz... Jde o herce v pubertě, ve věku, pro který čeština dříve trefně užívala dnes již výhradně knižního termínu jinošství. Oni jsou prostě jinde a je to pořádku! Problém může (i když nemusí!!!) nastat v komunikaci jejich generačního divadla s publikem, jehož jinošská léta už dávno odvál čas.

Herci souboru Pampalin našli námět pro svůj autorský projekt v nebezpečí rizikového chování a sociálně patologických jevů jako jsou drogy nebo anorexie. Vyhnuli se ovšem patosu i psychologii, námět funkčně odlehčili a rozpracovali jej do sledu divadelních etud na téma nočních trápení, která provázejí věk raného dospívání. Příčinou trápení, která nedají hrdinům příběhu spát, jsou starosti, spojené s hledáním místa ve společnosti a s optimalizací osobního žebříčku životních hodnot. Nazývat tuhle inscenaci generační výpověď by bylo poněkud přemrštěné. Jde ovšem o generační sondu do vnitřního světa patnáctiletých lidí. Myslím, že na tomto poli dokáže málokdo sondovat tak svobodně, jako právě patnáctiletý člověk. Inscenace sděluje téma prostřednictvím schématického vyprávění jednoduchých příběhů dívky a chlapce, kteří se potýkají každý se svým vlastním pokušením. Ona s anorexií a on s drogami. Nestane se nic fatálního. Inscenátoři vyprávějí příběh se značným nadhledem a nabízejí oběma postavám utěšené východisko v prvních láskách. Jde o modelový příběh, který zformovali patnáctiletí tvůrci. Ano, jeho děj je naivní. Ovšem

jen v té míře naivity, která věku patnáctiletých tvůrců náleží. Domnívám se, že na ni mají právo. Plakátovost sdělovaných myšlenek je přitom záměrná. Poetika inscenace koresponduje se stylem schématických televizních reklam, sociálních spotů a zdravotnických kampaní. Divadelně provedené sociální spoty ostatně oba mikropříběhy rámuje.

Na životem i divadlem poučeného diváka přesto může inscenace působit jako plakát, její dramatické postavy jako černobílé, a řešení, která se jim v jednotlivých dramatických situacích nabízejí, jako schématická.

Dramatické etudy, ze kterých se inscenace skládá, vznikaly pravděpodobně prostřednictvím metod tvořivé dramatiky. Celek působí hravě a spontánně. Bezesporu jde o projekt, ve kterém nebylo divadlo jen cílem, ale i prostředkem k sebepoznání a sebeurčení tvůrců.

Inscenátoři nekladou nároky na psychologické prokreslení dramatických postav. Kritické životní situace řeší hrdinové dramatického příběhu s jednoduchostí blízko kýči. Přesto se o kýč nejedná. Náctiletí pouze přetavují realitu obecnější zkušenosti do svých přiměřeně naivních tužeb po snadném východisku. Příběh dívky i příběh chlapce jsou si stavebně podobné. V obou etudách se objeví motiv vnitřních hlasů, noční můra v podobě hada pokušitele a nedostatek porozumění v rodině. Obě etudy vyprávějí příběh s nadhledem a zdravým smyslem pro tragikomiku, čemuž napomáhá funkční stylizace postav. Inscenace má dobrý rytmus. Mladí herci ovládají umění střihu a mají cit pro týmovou práci. Poněkud nepřehledně se mi jeví řešení kostýmů – kombinace neutrální černé s barevným „civilním“ postrádá jednotný systém. Naopak pozitivně hodnotím živou hudbu (elektrická kytara, saxofon...), která má na svém kontě nejen rytmické předěly, nýbrž i účelné hudební akcenty dramatických motivů. Pro předěly si inscenátoři nově otextovali starý hit skupiny Garage. Hit, kterému jsem já osobně propadl, když mi bylo právě patnáct let. Bezesporu i tahle vzpomínka ve mně probudila podprahovou sounáležitost s herci na jevišti.

Luděk Horký

Už nikdy to nebude jako teď

Kolektivní nekoordinovaný rozhovor s celým souborem, včetně vedoucí Aleny Tomáškové.

Když nemůžu spát je váš autorský text. Jak vznikl? Je to opravdu kolektivní dílo?

Ano, vznikl hodně kolektivně, ale já jako vedoucí souboru jsem jej korigovala.

Jak vás napadlo hrát právě o drogách a anorexii?

No, úplně původně to bylo tak, že děčka chtěla hrát o závislostech, a tak jsme sáhli po knížce Ivany Březinové Holky na vodítku, kde jsou různé závislosti popisovány, a ta nám posloužila jako start.

Stává se vám, že diváci vezmou vaše představení jako plochou agitku proti kouření?

Ne, to se ještě nestalo.

A jak to máte se závislostmi vy? Kouříte?

Pijeme jen limonády! (*smích*) Asi každý si to zkusil... takové ty diskotéky...

Takže jste v představení využili vlastní zkušenosti?

Určitě. Ale nedošlo to nikdy tak daleko.

Jste většinou žáci deváté třídy. Jak dlouho spolu hrajete?

To jádro je spolu devět let, od první třídy. Pak jsou tam nějaké naplaveniny. Naše vedoucí Alena byla naše třídní učitelka od první do páté třídy.

Ted' na základní škole končíte, bude soubor dál pokračovat?

No právě! Zrovna dneska jsme to řešili. Ještě nevíme, dozvíme se to asi až v září. My bychom určitě chtěli, ale někteří z nás odjíždějí na školy, na internáty, takže nebudeme spolu. Asi to už dohromady nedáme. Už to nebude takové, jako je to teď.

-das-

Semináře

H jako Hudba v divadelní inscenaci

Seminaristé mohou být v životě ještě čímkoli

Říká se, že papír unese všechno. Není to pravda. Papír unese pouze barvu v podobě písmen a obrázků. Zcela mu (za současných technických podmínek) chybí zvukový rozměr. Což je vzhledem k povaze semináře, který jsem včera navštívil, jednoznačně chybné a zásadní rozměr beroucí. Sbor rozdělený do čtyřhlasů – od basů po soprány – se zvolna rozezpívává. Jednotlivé melodie se prolétají jako hadi v koši na zmije. Vzájemně se doplňují a tvoří vznešený a místy dechberoucí zvukomalebný akord, který chvílemi zeslabuje a chvílemi nabírá na síle, aby vzápětí zcela ztichl a proměnil se v cosi nové. Je jasné, že nemůžete, slovy režiséra Hrušky, zcela pochopit, co jsem to vlastně slyšel. Na vině je moje slabá výřečnost, slovní zásoba v oblasti akustických jevů a nedostačující reprodukcí technologie současného tisku. Jedna věta za všechna slova: „Navštívil jsem seminář **H Matěje Kroupy** v Základní škole ve Zbečnicku.“

Zeptal jsem se jej na zkušenosti s vedením podobných akcí. „Seminář podobného druhu, který obsahuje deset čtyřhodinových přednášek, jsem nikdy neměl. Je to pro mě nová zkušenost. Čas od času se ovšem k pedagogické činnosti dostanu. Mám také zkušenosti z výuky na DAMU – s ‘damáky’ jsem například dělal kramářské písničky. Práce divadelního muzikanta je z části také pedagogickou činností. Jedná se totiž o práci s laiky – laickými zpěváky a mnohdy i s laickými muzikanty. Vedu také amatérský pěvecký sbor. Hronovská zkušenost je pro mě samotného docela poučná,“ říká Matěj Kroupa.

Během rozhovoru na zahrádce vedle Radnice mi Matěj Kroupa vysvětloval

prostředky a cíle semináře. Snaží se frekventantům komplexně vysvětlit, jaké dovednosti by měl divadelní muzikant zvládat. Říkal, že je dobré, že seminář není tlačěn do nějaké performance. I přesto je přesvědčen, že je dobré mít nějaké cíle. „Mým cílem je rozvíjet několik úrovní již zmíněného divadelního muzikanta. Jde tedy o práci s pěveckým sborem. Učíme se zpívat, dnes jsme dělali sbor od Antona Brucknera. Snažím se tímto způsobem seminaristům vysvětlit, jak zacházet s pěveckým sborem, jak sbor vést. Jak se zkouší, jak se pracuje, jak se rozezpívává a podobně. Učím je dirigovat, aby mohli vést sbor. Kromě toho vysvětluji, jak pracovat s verši, jak se zhudebňuje či rytmitizuje text. Pro tento účel jsem vybral Shakespearovy Sonety v Hilského překladu. Teď na tom začínáme dělat. Pracujeme s rytmem, učíme se číst a rozlišovat dlouhé a krátké slabiky.“

To však není zdaleka všechno. K výuce Matěj Kroupa používá i počítač, ve kterém je přenosné nahrávací studio. Učí seminaristy základy studiové techniky, základy nahrávání a komponování přímo ve studiu. „Mám s sebou jeden animovaný film bez hudby. Rád bych se dopracoval k tomu, že bychom alespoň malý kousek tohoto filmu opatřili muzikou. Chceme si na tom ukázat hudební princip scénické muziky, který ilustruje akci a děj například v loutkovém divadle,“ vysvětluje a vzápětí říká, že se v pravidelných denních čtyřhodinách zabývají také rytmem.

Během návštěvy zbečnické školy jsem se dozvěděl, že „Háčko“ pracuje také na fiktivních představeních. „Nechal jsem si nakopírovat několik divadelních textů a na jejich základě se bavíme o divadelní dramaturgii. Vždy přednesu na začátek nějakou základní režijní představu a seminaristé, rozdělení do skupin, pracují

na první představě o hudbě k představení. Komponují charakter a žánr představení, místa v textu, kde by hudba měla znít a instrumentaci (použití nástrojů). Nejprve jsem vybral velice náročný text, který se jmenoval Kyanid o páté, adaptaci Pavla Kohouta. Jde o scénář pro starší a mladou herečku. Jde o autorství deníku z doby holocaustu z polského ghetta. Na tomto textu jsme se učili, že hudba v tak vážné věci nemusí být stejně vážná jako text, ale může jít lehce proti textu. Zamezí se tím tomu, aby vážný text podporován tragickou a smutnou hudbou působil jako kýč. Posluchač a divák může vnímat příběh pravdivě, i když je použita spíše sladkobolná hudba. Jako druhý text jsme použili soudobý scénář Huberta Krejčího, což je dramatik, který má velice specifický osobitý literární projev. V této hře jsem se snažil přivést seminaristy k živé hudbě, cirkusové kapele,“ říká Kroupa.

Moje poslední otázka se týkala použitelnosti nabývaných zkušeností seminaristů. „Vzhledem k tomu, že jsou někteří ze seminaristů velice mladí, mohou se v životě stát ještě naprosto čímkoli. Chtěl bych tedy především, aby se něco naučili. Aby měli co nejvíce možností, kudy se v hudebním snažení vydat. Jsem pochopitelně vázaný tím, že to musím udělat zábavnou formou. Jde tedy o jakýsi kompromis. Dávám však přednost tomu, abychom spíše pracovali a něco se naučili, než abychom se pouze bavili a dělali si táborové písničky,“ řekl Matěj Kroupa.

Jan Švácha

Rozšířenou verzi naleznete na www.jiraskuvhronov.cz

Semináře

SMS jako slova, myšlenky a symboly... fungují

Na práci s hlasem nechodte (jen) přes hlas

Jak učit práci s hlasem, se u nás nikde speciálně neučí, tak si k tomu každý musí dojít po svém. Eva Spoustová Málková pořád hledá a nalézá, čerpá ze všeho, co přichází, ptá se stále PROČ se mění dech, když se děje tohle a tamto v těle, učí se z učení. Srší energií na všechny strany, během tříhodinové práce stíhá „honit několik zajců najednou“ a s jistotou může říct, že je bez problémů „dohoní“.

Když se řekne hlasovka, ještě včera před devátou hodinou ranní bych si prostě představila „jen“ práci s hlasem, ale to v semináři (už podle názvu) **Slova, symboly, myšlenky** neplatí. Pracuje se na postoji těla, s dechem (vzhledem k pohybu těla), s vnitřní představou, s vyladěním mentální strany... Jednoduše by se dalo říct, že každý si pracuje „na své cestě k sobě“. Dozvídám se, že už nastavením těla určujeme, jak bude vypadat náš život. Za svou tvář tak do pětaticítky moc zodpovědní nejsme, ale pak se na ní podepíše mimika, která převládá, protože guma pokožky si vše, co se jí děje, pamatuje a podle toho se utváří podoba. Hlas je ovlivněný vším, různými „bloky z dětství“, například pokud vám od malinka rodiče vštěpovali do hlavy, že „zpívat prostě umět nemůžeš“, protože oni taky ne – no, tak prostě zpívat nemůžeš. Možné řešení – dovol si nebát se.

Tedy se nebojím a zapojuju se do procesu, ale chvílemi se nechytám. Za těch pár dní si seminaristé perfektně osvojili Evin pomocný jazyk a dokonale rozumí pokynům – „chyťte si Větrník, začneme Gorilou, myslíte na Golema, pohlídám si C7, měl by zmizet Tunel, Máslo na ramena, Vořech v puse, Žárovku na hrudník, Lokomotiva, Mašinka pod větou, sledujte si Hořické trubičky, dýcháme Brčkem“... O přestávce se mě pár

seminaristů snaží zasnít do tajů Golema... Pokud jste zvědaví, určitě si někdy zajděte k Evě do semináře, je to příjemné objevení si (nejen) svého dechu – hlas je pouze jedna z jeho funkcí.

Seminaristky Zina a Kristýna mi také předčítají věty, které si během pár dnů s Evou příležitostně zapisovaly (pro ně důležité): „Nemám problém, ale téma k řešení. Veřejně vyjadřovat své pocity je bezpečné. Je bezpečné být vidět. Je fajn vyčuhovat.“

O bezpečí pro mě byla celá návštěva semináře, ať už se zabrousilo na jakéhokoliv zajíce (tělo, dech, představa, hlas, mysl, jazyk, kontakt). Všechna cvičení nabízela různá odblokování, napravení, narovnání, zpravování. Tělo dává signály, vyplatí se ho poslouchat a dělat si pro sebe průzkum momentálního stavu – pocítění sebe sama. Třeba samohlásky si sídlí na těle, každá má své místo. „A“ – sídlí v místech, kde se nachází třetí oko, „E“ – v puse, „I“ nad hrudníkem, „O“ – kolem pupíku, „U“ – tak nějak v rozkroku a rozezníváním můžeme pomáhat orgánům vždy v dané blízkosti. Když nás tato místa bolí, souvisí to zase naopak s jejich oslabením – jsou to signály, abychom si pomohli.

Zkuste si zaměřit se na chvíli na svůj dech. Pozorujte zpravodaj vzhůru nohama a sledujte, co to dělá s dechem... Zrychlí se nebo zpomalí, zastaví se, zesílí – ať už to bude jakkoli, každý z vás to bude mít úplně jinak (dech je duší). Díky hromadě různých cvičení jsem získala zase pár informací – cenností. Vydávat hlas znamená spojení. „Do systému se dostal vzduch – vítajte ve svém těle!“

Jasanka Kajmanová

Semináře

TP jako dílna Tvůrčího psaní - Napiš mi to!

Psát či nepsat, o to tu neběží Důležité je, jak...

Tady se pracuje v sedě. To zná každý, kdo se – obrazně řečeno – živí „perem“, i když dnes už spíše ťukáním do počítačové klávesnice. Lektor **Martin Kolář** a dvaadvacet potenciálních spisovatelů ve věku od 15 let výše. Sci-fi, fantasy, milostné příběhy probublávají třídou křížem krážem. Debata nad hledáním impulsů pro psaní, inspirace, i pojmenování jednotlivých elementů příběhu má v sobě silnou vnitřní dynamiku. Je mi to sympatické, najít dnes v Čechách na jedné hromadě tolik lidí, kteří dokážou formulovat myšlenky, ale také vytvořit na počkání pozoruhodné příběhy, je opravdu unikátní. Vida, ani tahle esemesková generace se neztrátí.

Vstupuju do vášnivé diskuse. Právě se diskutuje o filmu, o tom, jak cizí filmy mívají u nás zcela odlišné názvy než v zemi původu, a také slogany lákající potenciální diváky se v různých zemích liší. O filmu se mluví v tomto semináři dost. Protože právě film nejpřehledněji ukazuje to, jak se konstruuje příběh a důležité stavební prvky příběhu.

Když pak seminaristé dostanou za úkol vymyslet si pět libozvučných slov, spojit se s jedním z kolegů a jeho pět slov a vytvořit z těch slov společný příběh, využijí chvíle a Martina zpovídám.

„Já jsem zatím vedl kurzy pro mladší lidi, pro děti, ale vždy to byly maximálně dva dny a účastníků bylo daleko méně. Když jsem zjistil, že nás tady bude 22, tak jsem se docela lekl. Připravil jsem si program, který jsem rozvrhl na osm dnů – stavba příběhu, co tam patří, dialogy, postavy. Myslel jsem, že začneme od námětu a chronologicky budeme postupovat dále. Ale nakonec skáče od jednoho tématu k druhému. Vymyslel jsem si hodně zadání, na kterých se dá ukázat, co a proč funguje. I když děcka proti něčemu protestují, protože mají dojem, že se nedá psát podle nějaké šablony, a že je do něčeho nutím, za chvíli díky zadání zjistí, že je opravdu třeba si některé věci rozvrhnout do-

předu. Nedá se psát automaticky, kam je to dovede.“

V semináři se střídají teoretické vstupy a diskuse se samotným tvůrčím procesem, kde jednotlivci pracují buď samostatně, ve dvojici nebo kolektivně (pozn. některé ukázky jste si ve Zpravodaji už mohli přečíst, a další ještě budou!) „Kolektivní tvorba - pro někoho je to peklo. Ale já jsem to udělal hlavně proto, že je nás moc. Když někdo napíše půl stránky, trvá dvě hodiny, než si to přečteme, než si k tomu něco řekneme. Ale může to být i užitečné. Dnes se píšou seriály, určené k rychlé spotřebě a je na to potřeba víc lidí. Někdo píše dialogy, někdo skládá ty příběhy dohromady, někdo vymýšlí dějovou linku. Taky se o to tady chceme pokusit.“

Existují nějaká obecná kritéria, z kterých je možno vycházet při tvůrčím procesu?

„My se hodně bavíme o tom, kde kdo bere nápady. Někdo vymyslí název a z toho mu vyplyne děj. Někdo se inspirovat zprávou v novinách, někdo čerpá z vlastního zážitku, někdo kombinuje spoustu věcí. Někdo chce napsat příběh z určitého prostředí, a teď se bavíme o tom, jestli to prostředí samo o sobě stačí, jaké postavy do něj začlenit, jak vytvořit vztahy mezi nimi, aby to fungovalo. Jeden den jsme zkoušeli popis tak, aby byl zajímavý, a další den jsme dělali dialogy. Zároveň se nijak neomezujeme.“

Všimla jsem si toho, že na Martina Koláře je „fronta“ i o přestávce. Jednotlivci s ním konzultují to, co třeba nechtějí probírat v širokém plénu. Na co se ptají?

„Někdo má nápad a ptá se, jestli se z toho dá něco vytvořit. Zkouším je inspirovat. Nechci jim vnucovat své nápady, ale třeba doporučím, jak se tam dá doplnit postava, kam se to dá nasměrovat, dovést. Hodně používám filmy jako příklady. Takže se nám někdy stane, že stojíme dvě hodiny venku a bavíme se o filmech.“

Jana Soprová

Seminář H

Slova s černým ocáskem

Na úvod vtip: Sešli se křeček a potkan. Zasmušilý potkan říká křečkově: „Jak je možné, že tebe mají všichni rádi, zatímco mě všichni zatracují? To je nespravedlivé, vždyť jsme oba hlodavci.“ Křeček se bezstarostně zasměje a říká potkanovi: „To je jednoduché, máš špatné PR!“

Při věřejším Problémovém klubu přišla na přetřes některá slova, která mají (nejen) ve spojení s divadlem negativní, či hanlivý přídech. Přitom to nejsou slova neslušná či lechtivá (ta jsou naopak v divadle mnohými diváky přijímána kladně a vítána hurónským smíchem), ale taková jako patos, pozitivní myšlení, hodný člověk, amatér, bulvár. Přitom ani jedno z těchto slov, jakkoli jsou rozdílná, původně záporný náboj nemá. Paradoxní na tom je, že jejich základní význam je naprosto opačný. Patos znamená jakousi schopnost nadchnout se pro cosi a vášnivě to obhájit před ostatními, pozitivní myšlení je způsob, jak se vyrovnávat bez hořkosti se světem, hodný člověk nemusí vždy nutně znamenat člověk blbý, ten, který se nechá od ostatních využívat. Amatér je člověk, který dělá něco z lásky. A bulvár – příjemné zábavné komedie nabité situačními gagy, které se hrály v centru města a měly v sobě vše, čeho si divák žádal a co ho zajímalo.

V skeptické české společnosti se ovšem z těchto slov stala víceméně urážka (stejně jako z okřídlené Havlovy věty „Pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí“ vznikla nová nadávka „pravdoláskaři“).

Pátrání po tom, jak se z obyčejných slov stala slova s černým ocáskem, možná čeká nejen na jazykovědce, ale i psychology či sociology dalších generací. Ale rozhodně stojí za zamýšlení, jak jsou tato slova chápána

v divadelním prostředí. Prakticky ve všech inscenačních trendech na různých stranách našich hranic je patos v divadle nejen dovolen, ale dokonce žádoucí. Často je spojen s nadějí národa, hrdinstvím jednotlivců a vyjádřením jakéhosi přitakání dobrému. Možná, že ta devalvace u nás vychází jak z jakéhosi rysu české povahy a také historické zkušenosti, kdy je žádoucí cokoli důležitého, pozitivního shodit (abychom pak nebyli zklamáni, když věci dopadnou jinak než jsme si představovali).

U jiných slov se jedná dokonce o naprosté paradoxy. Jestliže například slovo amatér původně značí, že se jedná o člověka, který cosi dělá z lásky, s nadšením a bez nároku na odměnu, skeptici či neumětelové (krásně ukázaní například v loutkovém představení Vlna na postavách barových povalečů) z něj udělali nadávku. „Ty jsi teda amatér!“ znamená pro většinu lidí, že nějaký blbec dělá věci, aniž by z nich měli zisk, což si zaslouží pohrdání. Potažmo, amatér je ten, kdo není profík v podvádění a snadně dosaženém úspěchu. Alena Zemančíková zase nadhodila otázku, zda je možné označit jako bulvár něco, co se hraje v prostředí malé vesnice, kde žádné bulváry nejsou...

Takových zjednodušení je možno si všimnout nejen v chápání slov, ale i v oblíbených hláskách typu: jsou talentovaní a netalentovaní herci, divadlo dělím jen na dobré a špatné apod. Vždycky mám chuť se toho člověka zeptat: A jak se to pozná? Existují nějaká skutečně objektivní kritéria, podle kterých je možno takto odsoudit nebo naopak zbožštit někoho či něco?

Jana Soprová

Když se na to tak podívám, nebyl na Jiráskově Hronově zatím snad jediný den, kdy by někdo něco neztratil. Několikrát denně slyším, jak jeden nemá klíče, druhý zase lístky, další hodinky a vůbec mnoho dalšího... (A teď zrovna nepočítám vzpomínky na večer, neboť ty tu záhadně mizí snad každému). Patříte mezi všechny ty nešťastníky také? Hledali jste něco, smířili jste se s tím, že už to prostě nenajdete a nakonec se to přece jen někde objevilo?

I já jsem jeden z těch případů. Jednoho dne jsem vstala poměrně vesele. Avšak vzápětí mě radost přešla a já začala panikařit. Moje peněženka nikde nebyla. A já v ní měla všechno – peníze, doklady, kreditní karty, kartu do knihovny a podobně. Ale co mě v tu chvíli rozhodilo daleko víc, bylo uvědomění si, že tam byl lístek na divadla a na jídlo. Problém s kartičkou na představení by se jistě vyřešil poměrně snadno, ale představa, že budu celý týden bez obědů a večerů, mě prostě dokázala rozbřezet. Vydala jsem se tedy na malou pátrací výpravu a má zoufalost nabývala na síle. Dokonce jsem malou chvíli byla přesvědčená, že mi peněženka byla odcizena možná kvůli penězům, ale taky možná jen tak pro legraci. Nakonec jsem ji našla na tom nejvíce nepravděpodobném místě – v Tritonu pod lavičkou. Vše bylo zachráněno, včetně mě.

Pokud se vám povede nějakou věc ztratit, nepanikařte. Nejdříve se zamyslete, optejte se všech, kteří s vámi byli v době ztráty, případně zajděte na informace. Když nic z toho nepomůže, jděte po svých stopách. Pravděpodobně vše najdete, dobří lidé totiž našťestí ještě nevymřeli a nalezené věci poctivě odevzdávají do Ztrát a nálezů, občas majitele dokonce sami vyhledají. Zřejmě sami moc dobře vědí, jak se člověk v takové situaci cítí. Nebo jen mají radost, že všechny ty hledače potěší? Ať je to tak či onak, patří jim za to velký dík.

Šárka Vodičková

Stávka!

Na Jiráskově Hronově to vře. Poprvé v historii přehlídky zde vznikla odborová organizace, která chystá na podporu svých požadavků ostré protesty jako je stávka, demonstrace, defenestrace či demoralizace. Za akcí stojí styční důstojníci seminářů, kterým došla trpělivost s pošlapáváním jejich práv. „Nechceme pracovat a chceme se mít dobře,“ popisují odboráři své cíle. A tady jsou jejich požadavky:

Oprávněné požadavky Odborového svazu styčných důstojníků Jiráskova Hronova

1. Občerstvení zdarma v podobě švédských stolů pro všechny seminaristy KnMD a lektory
2. Zřízení služební telefonní budky pro styčné důstojníky před Jiráskovým divadlem
3. Výrazné vylepšení informací o HP, DP i HDP v programové brožuře
4. Zřízení institutu samoodvolatelnosti nedemokraticky a proti své vůli vybraných styčných důstojníků
5. Zamezení potenciálního budoucího rušení jakýchkoli potenciálních budoucích zaměstnaneckých výhod
6. Zajištění většího množství teplé vody a toaletního papíru v ubytovacích a seminárních prostorách a oprava světla na dámských toaletách v jídelně
7. Doživotní rezervace stolů i židlí v jídelně, Hororu a Tritonu pro potřeby styčných důstojníků
8. Zajištění pitného režimu seminaristů formou kvašených, destilovaných a destilovaných ovocných šťáv
9. Vyhrazení nejméně šesti míst v pětičlenné programové radě Jiráskova Hronova pro Odborový svaz styčných důstojníků
10. Vybudování metra pro potřeby seminaristů s režijními výhodami pro členy OSSD a jejich rodinné příslušníky na trase: Jiráskovo divadlo – Dřevíč – Triton – Sál Josefa Čapka – Zbečnick – Velké Poříčí – Sokolovna (s eskalátorem) a zpět

Vzhledem k tomu, že tyto požadavky nebudou nikdy splněny, vyhlásuje OSSD výstražnou okupační stávku, která proběhne v úterý **9. srpna 2011 od 9:00 do 13:00** formou totálního obsazení všech učebních a seminárních prostorů!

Jsme s vámi, buďte s námi také s vámi!

Anketa

Jaký seminář byste na Jiráskově Hronově uvítali?

Letos jsem tady nenašel hereckou dílnu pro mladé, přitom tady vždycky bývala.

Michal Lurie mladší

Pouliční divadlo.

Bára Purmová, Káča Císařová

Přál bych si seminář Jak udělat funkční detektivku na divadle.

Šimon Stiburek

Je škoda, že tu není žádný cizinec – jiná kultura, jiný mrav. A také by mohl být semi-

nář, kde se probírá téma, které se aktuálně objeví. Zase je skvělé, že se semináře mění.

Pavel Skála

Seminář Recenze a kritika.

Marek Lollok

Seminář Diskuse je dialog aneb Každý má právo na svůj názor. Mohl by být i pro lektory.

Jasanka Kajmanová

Navštivte Broumovsko:

„Kraj pískovcových skal a barokních památek“
www.broumovsko.cz

Názor

Jsem učitelka. Vedu dětský soubor. Vše tedy proto vnímám očima roztřesených dětí, stojících na velkém jevišti.

Publikum pondělního dětského bloku (od 19.00) jsem měla chuť „vykrádat za pačesy“ a napsat mu poznámku do žákovské knížky: „Sedá si do zadních řad a přední nechává prázdné!“ Hodně to děťátkům ztížilo.

Petra Severinová

Spojené státy amatérské

Moji milí Peterkovi, mám vás rád, protože patříte k hronovskému světu, o kterém jste včera tak pěkně psali a který jsem si včera v podraní nazval Spojenými státy amatérskými.

Svět je skutečně velký tak, že se v něm člověk může ztratit dřív, než se naděje. Je dokonce tak velký, že se v něm může ztratit, aniž by si toho sám všiml a pak se pracně zase musí hledat. Musí se vracet ve svých stopách od křižovatky ke křižovatce a pracně přemýšlet, kterým směrem se na tom kterém rozcestí vydal.

Již v té době, kdy ještě Metuje tekla do bazénu v parku, a my s sebou na festival vozili nafukovací matrace, abychom se tam večer ze ztichlého Prajska mohli chodit koupat na Adama, mi bylo jasné, že si člověk musí cestu životem značkovat. Podobně jako Jeníček a Mařenka, jen jsem chtěl něco trvalejšího, co by proradní Hitchcockovi hrdinové nespolykali během jednoho otočení Země kolem Slunce. Již v té době jsem začínal tušit, že právě těch deset dní z celého roku, by se mohlo pro podobný účel velmi dobře hodit a po čase jsem zjistil, že v mém životě není příliš mnoho tak pravidelných věcí, jako je Váš festival. Tou úvahou pro mne vznikly gigantické vesmírné hodiny, které můj čas sice měří stejně neúprosně jako bankovní ústav moji stále stejně velikou hypotéku, leč jsou mezi všemi mými přístroji na místě nejvyšším, co se oblíbenosti týče.

Naučil jsem se v průběhu zmíněných deseti dnů nejen chodit s kamarády na všechna místa, která mám rád, ale rovněž provádět pravidelnou inventuru osobních zisků a ztratit za daný rok, posléze za desetiletí.

Díky Spojeným státům amatérským, které se s železnou pravidelností opakují už více, než osmdesát let, jsem poznal naprostou většinu svých přátel. Díky tomuto prazvláštnímu uskupení, které je v daný čas nejsvobodnější ve střední Evropě, jsem získal schopnost být sám sebou a vydržet sám se sebou. Získal jsem v současné době vzácný dar – nepokřivené zrcadlo, lakmusový papírek na měření kyseliny mého ega.

Dokážu si představit, že „Čapkáč“ není otevřený každý den, že Davídek z Tritonu také někdy spí a nepouští na závěr noci českou hymnu. Dokážu si představit, že hlavní náměstí je po většinu roku zcela prázdné, ale chápejte mě. Nedělám to rád! Těch probdělých deset dní mi totiž zůstává zažraných v mozku celý zbytek roku a blokuje negativní energii některých za jiných okolností vražedných maličkostí všedních dnů.

Mám rád obyvatele Hronova. Přijde mi, že se usmívají vždy a na každého a sobecky se tudíž domnívám, že i na mě. Sebekriticky však musím vysvětlit, že je tomu ve zbylém čase roku spíše naopak.

Moji milí Peterkovi, díky za ty roky a roky, které jste mi ještě slíbili v postskriptu. Všechny pět dní si užiju stejně jako vždycky. Aby se moje galaktické hodiny nerozsypaly na jednotlivá kolečka, abych si užil nejsvobodnějších Spojených států amatérských a aby mi v hlavě vydržely všechny ty úsměvy, kterými jsem byl poctěn.

Jan Švácha

PS: Vyřídte to i ulánbátarskému vlčákovi Kyliánu Nedorymu.

Vaše ztráty – naše nálezy

Pokud najdete náušnice s beruškami (ztratily se ve sprše nedaleko redakce), prosíme, odevzdejte je do redakce.

Hledá se hoch, který si v redakci „zapomněl“ klíče. Tedy: on se neztratil, ale měl by si pro klíče dojet, jinak se třeba nedostane domů (nebo už několik nocí nedostal).

red

Nabídka pro příznivce romantiky!

Projížděky po Metuji na raftech se konají ve středu 10. 8. od 19:30 hodin.

PS: Jezdit se bude tak dlouho, dokud bude zájem.

-red-

program

zítra

středa 10. srpna 2011

9.00-13.00 **semináře**

14.00-16.00 **Problémový club** – JHŠ

14.00 a 18.30 **Pohádka o veliké řepě** / Malé dvě, ZUŠ Jaroměř, **Kdo zachrání princeznu** / Polehňovi Hradec Králové, **Malá indiánská pohádka** / Maminy Jaroměř – Sok

15.00 **Zlaté slunce - festival amatérských folkových skupin** (Struna / Hronov, Josef Pinkas / Bohumín, Country Colaps / Pardubice, Inženýr Vladimír / Praha, Jarek Plesar a Pedro / Hradubice, Miloš Dvořáček a Jakub Fidler, Chvíle / Hronov, Kamion / Hronov, Fukanec / Nové Město, Oldřich Bohadlo a spol. / Náchod – park A. Jiráska

16.30 a 19.30 **Maryša L.P. 2011** / Slovanský tyátr Olomouc – JD

18.45 a 22.00 **Hospodin aneb Kdopak by se Boha bar** / Divadlo DNO a Šavgoč – Ch

20.00 **O pračlovíčkovi** / Divadlo Tramtarie Olomouc – SJČ

22.00 **Maršo vorijla** / Divadlo Dagmar Karlovy Vary – JD (doprovodný program)

22.00 Noc v Chapiteau: **Dj Liquid A** – Ch

23.00 **Diskusní klub** – HOST Vladimír Mikulka a Milan Schejbal – SJČ

Zpravodaj 81. Jiráskova Hronova 2011
Vydává organizační štáb.

Redakce:

Zuzana Vojtíšková (šéfredaktorka),

Jana Soprová, Lenka Novotná,

Jan Švácha, David Slížek,

Ivo Mičkal (fotograf), Michal Drtina (sazba)

Karikatury: David Daenemark

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.cz>

E-mail redakce: zpravodaj.jh@centrum.cz

Tisk: KIS Hronov **Cena:** 10,- Kč

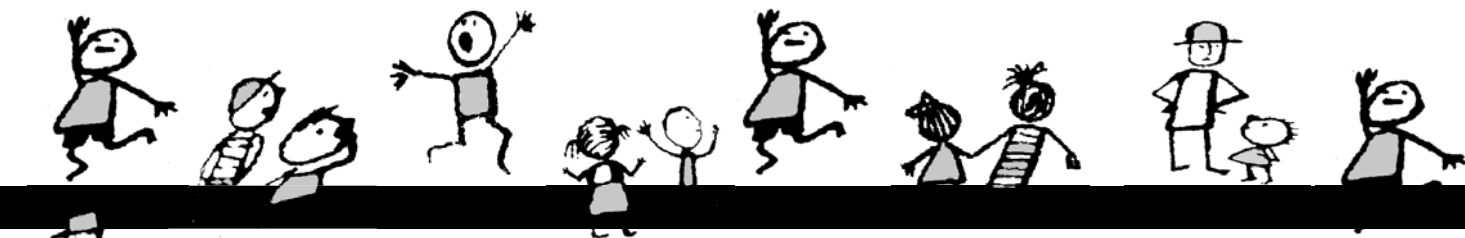
Sponzor tisku: Konica Minolta

Redakční uzávěrka: 9. srpna 2011 v 04:30h

Vychází: 9. srpna 2010 v 11:00h

Neprošlo jazykovou úpravou!

program

dnes

úterý 9. srpna 2011

9.00-13.00 semináře

14.00-16.00 **Problémový club** – JHŠ

14.00 a 20.30 **Třiminikomédie 3 x Cami** / Centrální zádrhel Strakonice – Sok

15.00 **O statečném Jankovi** / Divadélko Mrak – park A. Jiráska (doprovodný program)

15.15 a 20.30 **Hospodin aneb Kdopak by se Boha bar** / Divadlo DNO a Šavgoč – Ch

16.30 a 19.00 **Why is love?** / Theatre ARLEKIN Vilnius, Litva – JD

16.30 a 18.00 a 19.00 **K.H.M.** / Regina Břec-lav – SJČ

17.00 **Hronovská dechovka** (kapelník J. Langer) – park A. Jiráska

19.00 **12° BAGPIPERS** (vystoupení kapely ze Strakonice) – park A. Jiráska

20.30 **Drummind Syndrome** – Miloš Meier (bubenická show) – park A. Jiráska

21.15 a 23.00 **Maršo vorijla** / Divadlo Dagmar Karlovy Vary – JD (doprovodný program)

23.00 **Svět podle Fagi** / Divadlo DNO – Ch (doprovodný program)

23.00 **Diskusní klub** – Alena Zemančíková a Aleš Bergman – SJČ

Legenda:

JD = Jiráskovo divadlo
SJČ = Sál Josefa Čapka,
Sok = sál sokolovny,
Ch = Chapiteau Freiwaldovo náměstí,
JHŠ = jídelna Hotelové školy

V případě nepříznivého počasí se program v parku nekoná!

WIKOV

generální partner
festivalu Jiráskův Hronov

Lék na tělo i na duši

Zajděte si v Hronově k holiči. Buď téměř do redakce Zpravodaje, pokud nemáte moc času (ale ten byste si na sebe měli udělat). Pokud chcete opravdu potěšit tělo i duši, zajděte si nejlépe do domova důchodců, kde se kloubí klid stáří a stříh čerstvě vyučených kadeřnic, nad kterými ještě bdí ostřílená ruka, tedy spíš zkušenější oko. Ostřihání jak známo vyvolává příjemné pocity - na těle dokonce znatelné na pohled (podle počtu centimetrů, odpadávajících nebo ponechaných). Při núžkovém koncertu, odehrávajícím se jen a jen pro vaše uši, kolem vás procházejí důchodkyně a zapomínají nahoře v pokojích flakóny se šampóny, hodné učnice pro ně běhají nahoru a dolů s radostmi... Do duše vám ostřihání přinese navenek sice neznamenné, ale uvnitř blahodárné pocítění štěstí díky odlehčené hlavě. Čím méně centimetrů vám tam zůstane, tím lépe pro obličej, který vyleze a vynikne se všemi svými krásnými vráskami cestami, vyšlapanými - jak jinak než úsměvy.

Jasanka Kajmanová

p.s. Jak tento lék funguje, můžete vidět na Aleně Zemančíkové, která ho rozhodně doporučuje

S upřímností nejdál dojdeš

Jak si ve včerejším Zpravodaji povšiml Jan Julínek, seminář PC prošel jistou nezanedbatelnou proměnou: z akademických výstupů na obecná témata přinesená viděným se stal o poznání konkrétnější (a otevřenější) prostor pro věcnou analýzu problémů, které jednotlivé inscenace mají. Osobně se mi to nesmírně zamlouvá: důležité ale je, aby šlo o skutečně upřímnou kritiku. Jiráskův Hronov není krajská přehlídka, kde lze všechny poplácat po zádech a kritické komentáře, třebaš jízlivé, nechat v porotcovně. PC v názvu neznamená „politically correct“. A Vladimír Mikulka není člověk, který by své názory skrýval.

Rozumím výhradám ke způsobu, jakým je vyjádřil, ale nikdy nešlo o samoučelnou invektivu - proto bych problém viděl jinde. Pokud má PC být „vysokou školou amatérského divadla“, jak patrně všichni chceme, je třeba mluvit bez obalu a zmírňujících řečí, i kdyby to třeba tvůrce mohlo bolet. Doporučil bych proto každému souboru, aby zvážil, zda si přijít rozbor svého kusu vyslechnout: nikdo nikoho nenutí. PC není místem pro chválu za každou cenu a není ani opravnou pro porouchané inscenace. Je místem, kde se divadelní kritici, teoretici i praktici setkávají s diváky a společně uvažují o viděném. Pokud se někdy urodí poněkud drsně znějící poznámka, není na tom snad nic špatného: s upřímností dojdeš nejdál. I v uvažování o divadle.

Michal Zahálka

Sponzoři 81. Jiráskova Hronova

Wikov MGI a. s. generální partner
CES – EKO
EUROVIA CS, a. s.
Pimátor
Saar Gummi Czech s. r. o.
STRABAG
Marius Pedersen, a. s.
Sico Rubena, s. r. o., Velké Poříčí
DABONA s. r. o.
TSR Czech Republic s. r. o.

Česká spořitelna, a. s.
COROLL s. r. o. Hronov
CDS Náchod
VaK Náchod
Konica Minolta
HAŠPL a. s. Velké Poříčí
ČSOB, a. s.
Veba
Pekařství u Zvonu

Mediální partneři

Místní kultura
Český rozhlas Hradec Králové

